

Metody ograniczania pracowników na drgania.

Wibracja oddziałuje na organizm człowieka w miejscu styczności tkanek ze źródłem drgań oraz wpływa przez układ nerwowy na organizm jako całość

Główne przyczyny powstawania drgań mechanicznych w maszynach i urządzeniach

- konstrukcyjne(maszyny posiadają mechanizmy korbowodzikowe, krzywkowe, zapadkowe, wibratory)
- technologiczne(niedokładności montażowe maszyn, luzy łożyskowe)
- eksploatacyjne(zużycie maszyn, niewłaściwe smarowanie , zniekształcenie powierzchni)

W zależności od drogi przenoszenia na człowieka, drgania dzielimy na drgania o oddziaływaniu:

- ogólnym(kiedy drgania przenoszone na korpus człowieka przez nogi, miednicę, plecy lub boki: oddziałują najczęściej przez podłoże na którym pracują ludzie lub przez siedziska pojazdów , za szczególnie niebezpieczne uważa się drgania w granicach 4-8 Hz- są to rezonansowe częstotliwości serca i płuc
- przez kończyny górne(drgania przenoszone na korpus człowieka przez ręce(wiertarki, pilarki, szlifierki, młoty pneumatyczne)

Drgania oddziałujące na organizm człowieka przez kończyny górne i o ogólnym działaniu są charakteryzowane przez:

- zakres częstotliwości
- sumę wektorową skutecznych, ważonych częstotliwościowo przyspieszeń drgań wyznaczonych dla trzech składowych kierunkowych X,Y,Z
- czas oddziaływania drgań na organizm człowieka

Szczególnie niebezpieczne dla człowieka są częstotliwości niskie (0,7- 90 Hz)z uwagi powstawania rezonansu (częstotliwość drgań własnych pokrywa się z częstotliwością drgań urządzenia)

Kierunek oddziaływania drgań

X,Y,Z- ruchomy układ współrzędnych związanych z geometrią człowieka

Z- wzdłuż osi pionowej człowieka przebiegającej od stóp do głowy

X- wzdłuż osi poziomej od pleców człowieka do klatki piersiowej

Y- wzdłuż osi poziomej bocznej względem korpusu człowieka od ramienia prawego do ramienia lewego

X,Y,Z- nieruchomy układ współrzędnych związanych z geometrią narzędzi dla drgań o charakterze miejscowym gdzie:

XYZ- - ruchomy układ współrzędnych związanych z geometrią ręki

X- oś prostopadła do płaszczyzny YZ

Y- oś prostopadła do osi Z, przechodząca wzdłuż główki kości śródreżca

Z- oś równoległa do kierunku wyznaczonego przez kości policzków palca środkowego i trzecią kość śródreżca

Wartości normatywne

Dla drgań działających na organizm człowieka przez kończyny górne wartość ekspozycji dziennej wyznaczonej dla trzech składowych kierunkowych a_{hwX} a_{hwY} a_{hwZ} nie może przekroczyć $2,8 \text{ m/s}^2$. Wartość ekspozycji trwającej 30 min i krócej może przekraczać $11,2 \text{ m/s}^2$

Dla drgań o ogólnym działaniu na organizm człowieka wartość ekspozycji dziennej nie może przekroczyć $0,8 \text{ m/s}^2$ wyznaczonych dla trzech składowych kierunkowych z

uwzględnieniem właściwych współczynników $1,4 a_{hwX}$ $1,4 a_{hwY}$ $1,4 a_{hwZ}$

Dla ekspozycji trwającej 30 minut i krócej nie może przekroczyć $3,2 \text{ m/s}^2$

Podane wartości dopuszczalne obowiązują jeżeli inne szczegółowe przepisy nie określają wartości niższych.

Działania profilaktyczne

Drgania miejscowe

- siła docisku na narzędzie nie powinna przekraczać 200 N
- siła zaciskania ręki przy pracy z narzędziami nie powinna przekraczać 50 N

- na stanowisku pracy temp. Powietrza powinna wynosić co najmniej 16 °C, wilgotność względna 40-60 % a prędkość ruchu powietrza poniżej 0,3 m/s
- operatorzy powinni stosować rękawice ochronne przed oddziaływaniem drgań

Drgania ogólne

- materiały wibroizolacyjne, które wpływają na osłabienie energii drgań ogólnych
- materiały wibroizolacyjne, które wpływają na osłabienie energii drgań akustycznych i mechanicznych na drodze ich rozprzestrzeniania się (wibratory gumowe, sprężyny i wyroby wibroizolacyjne z korka lub tworzyw sztucznych)
- powłoki tłumiące i tłumiki drgań

oraz

ograniczenie efektywnego czasu pracy dziennego, tygodniowego, narzędziami mechanicznymi(zmianowość)

weryfikacja i konserwacja ręcznych narzędzi zmechanizowanych , wycofanie narzędzi charakteryzujących się parametrami wibracji odbiegającymi od określonego typu narzędzia

zmiana technologii (zastąpienie nitowania spawaniem punktowym)

amortyzacja podłoża na którym człowiek stoi lub siedzi

praca w optymalnych warunkach mikroklimatycznych , miejsca odpoczynku podczas pracy

regularna kontrola lekarska